

ВДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

***І. П. Приходько, д. н. з держ. упр., професор, кафедра обліку,
оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна***

Аудит системи управління запасами стосується перспектив розвитку господарської діяльності підприємства. Його специфіка полягає в тому, що оцінити ефективність операцій і заходів значно складніше, ніж визначити їх відповідність законодавству. Однією з основних проблем при проведенні аудиту управління запасами є визначення критеріїв ефективності. Тому методика аудиту повинна враховувати специфіку галузі та особливості конкретного підприємства.

В якості критеріїв ефективності пропонується розглядати наступні:

- орієнтація системи управління запасами на виробництво за замовленням, що є актуальним для багатьох українських підприємств;

- мінімізація витрат на зберігання запасів.

Наявність на підприємстві нижче перерахованих факторів свідчить про неефективність системи управління запасами:

- завищена вартість закупівлі товарів та послуг;

- придбання матеріалів, які не були першочергово необхідними;

- відсутність необхідних матеріалів для виробництва у потрібний момент;

- зупинка виробничого процесу через те, що матеріали не були замовлені вчасно;

- дублювання обов'язків співробітників;

- паралельне ведення однакових виробничих документів бухгалтерією та виробничим відділом через відсутність координації між ними;

- виконання непотрібної роботи, наприклад, накопичення рахунків-фактур і накладних у виробничому відділі без їх подальшого використання;

- надмірна чисельність персоналу.

У процесі своєї діяльності підприємство послідовно вирішує завдання, пов'язані з виконанням своїх основних функцій:

1. закупівля запасів – функція постачання;

2. перетворення запасів – виробнича функція;

3. збут товарів – функція реалізації [1].

Виконання цих функцій у тісному взаємозв'язку підпорядковане досягненню загальної мети управління запасами. Кожна з перерахованих сфер діяльності підприємства, а також категорія запасів, добре досліджені. Проте новизна комплексного підходу до визначення категорії запасів полягає в тому, що він створює всебічне уявлення про об'єкт управління, що дозволяє підвищити ефективність управління запасами та якість аудиту.

Пропонується при проведенні аудиту системи управління запасами розглядати запаси не як бухгалтерську категорію, а як управлінську, сутність якої представлена на авторському рисунку 1.

Рис. 1. Комплексне визначення категорії запасів

Характеристика запасів як управлінської категорії включає наступні аспекти:

1. запаси є частиною безперервного потоку операційної діяльності підприємства;
2. запаси визначаються не лише їх обсягом і структурою, але й рівнем ліквідності;
3. запаси є активами, які приносять користь підприємству;
4. запаси представляють собою фінансові ресурси, які могли б бути спрямовані на інші потреби;
5. запаси – це продукція, яка тимчасово не перебуває в процесі руху;
6. запаси – це матеріальні ресурси, що з одного боку, змінюються з часом, а з іншого можуть бути розглянуті як умовна константа;
7. запаси є частиною оборотного капіталу підприємства;
8. запаси – це цілісна система, яка характеризується такими параметрами, як кількість, вартість, зовнішній вигляд та іншими атрибутами [2].

Аудит системи управління запасами на підприємстві вимагає від аудитора знання технологічних процесів виробництва. По-перше, потрібно перевірити, чи всі запаси, що закуповуються підприємством, використовуються за призначенням. По-друге, необхідно провести маркетинговий аналіз для оцінки вартості закупівлі запасів та порівняти їх із мінімальними ринковими цінами. По-третє, слід проаналізувати систему поповнення запасів. Підприємства зазвичай мають дві суперечливі цілі: з одного боку, вони прагнуть скоротити запаси для зниження витрат на їх зберігання, а з іншого – забезпечити безперебійну роботу підприємства за рахунок достатнього запасу ресурсів.

Список використаних джерел.

1. Кузнецова М. Тенденції та закономірності управління запасами. Проблеми теорії та практики управління. 2022. № 11. С. 63–72.
2. Пеняк Ю. С. Управління виробничими запасами у сільськогосподарських підприємствах. Економіка АПК. 2018. №10. С. 107–110.